

AMERICKÝ KONVOJ

ANOTACE:

Aktivita žákům přiblíží, jak ruská státní média informovala o průjezdu amerického vojenského konvoje přes naše území. Reportáž ruské televize o této události porovnájí s Etickým kodexem novináře. Aktivita vede žáky k diskusi, rozvíjí schopnost vyjadřovat svůj názor a umět si ho obhájit.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

GV: MV, VMEGS, OSV

OV: OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

DOPORUČENÝ VĚK: 15+

CÍLE:

Žáci:

- diskutují o průjezdu amerického vojenského konvoje Českem, formulují svůj názor na tuto událost a dovedou ho obhájit;
- porovnají informace, které divákům o této události podala ruská státní a česká nezávislá média;
- se seznámí s Etickým kodexem novináře a podle jeho kritérií provedou analýzu ruské zprávy o této události;
- jsou kritičtí k mediálnímu sdělení, rozvíjejí svou mediální gramotnost.

DĚLKA: 45 min.

POMŮCKY:

- **MATERIÁL** do dvojic
- psací potřeby

POSTUP:

1. Na úvod se žáků zeptáme, zda v médiích zaznamenali zprávu o průjezdu amerického vojenského konvoje Českem na jaře 2015. (Pamatujete si souvislosti?) Cílem není ověřit povědomí žáků o této události, ale mluvit s nimi o jejich pocitech a názorech na ni.
2. Pokračujeme v diskusi: *Jak jste průjezd konvoje přes naše území vnímali? Jaký na něj máte názor?* Názory žáků nekomentujeme.
3. Následuje projekce reportáže České televize o tom, jak o konvoji informovala ruská státní média.
[Přehrát video](#)

4. Rozdělíme žáky do dvojic a požádáme je, aby na základě zhlédnuté reportáže odpověděli na otázky, které napíšeme na tabuli:
 1. Jak o události informovala ruská média?
 2. Jak o události informovala česká média?
 3. Které informace jsou pro vás důvěryhodnější? Proč?
5. Odpovědi žáků krátce reflektujeme.
6. Poté rozdáme do každé dvojice **MATERIÁL** – Etický kodex novináře. Vyzveme žáky, aby si ho přečetli a zaměřili se jen na první článek, s nímž budeme v dalším kroku pracovat.
7. Upozorníme žáky, že jim pustíme reportáž ještě jednou, a vyzveme je, aby porovnali zpravodajství o konvoji zpracované ruskými médii s Etickým kodexem novináře (jeho prvním článkem).

REFLEXE:

Na konci hodiny se žáků zeptáme: *Ovlivnily informace, které jste dnes získali, váš pohled na danou událost? Pokud ano, jak?* V závěrečné diskusi můžeme stručně okomentovat z pozice kodexu i reportáž České televize – porovnat počet respondentů, použité zdroje, jazykové prostředky apod.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem vyzkoušela s maturitním ročníkem gymnázia. Samotné téma je velmi zajímavé, ale podle mého názoru v současné době ne tak aktuální. Žákům dělalo potíže vybavit si danou situaci, protože je nijak zvlášť nezasáhla. Je dobré pustit výchozí video k lekci, na kterém se dá poukázat na propagandu v médiích a zkreslování informací. Na druhou stranu žáky velmi zaujal Etický kodex novináře a vedl je k diskusi, zda je českými novináři dodržován, nebo spíše porušován. Zastavili se zejména u bulvárního tisku.

Jana Kopúnová, Gymnázium, SOŠE a SOU Kaplice

ETICKÝ KODEX NOVINÁŘE

Syndikát novinářů České republiky na základě studia mezinárodních i národních dokumentů vypracoval **Etický kodex novináře**, který je závazný pro jeho členy a k jehož dobrovolnému dodržování vyzval všechny české a moravské novináře bez ohledu na jejich členství v syndikátu.

1. Právo občanů na včasné, pravdivé a nezkreslené informace.

Občané demokratického státu bez rozdílu svého společenského postavení mají nezadatelné právo na informace, jak jim je zajišťuje čl. 17 Listiny práv a svobod, jež je součástí Ústavy České republiky. Novináři toto občanské právo realizují svou činností. Nezbytně proto přejímají plnou odpovědnost za to, že informace, které předávají veřejnosti, jsou včasné, úplné, pravdivé a nezkreslené. Občan má právo na objektivní obraz skutečnosti. Novinář je proto povinen:

- a. zveřejňovat jen informace, jejichž původ je znám, nebo v opačném případě je doprovodit nezbytnými výhradami,
- b. respektovat pravdu bez ohledu na důsledky, které to pro něj může mít, vyhledávat informace, které slouží všeobecnému zájmu, i přes překážky,
- c. dbát na rozlišování faktů od osobních názorů,
- d. hájit svobodu tisku i svobodu jiných médií,
- e. neodchylovat se věcně od pravdy ani v komentáři z důvodu zaujatosti,
- f. nepřipustit, aby domněnka byla vydávána za ověřený fakt a zprávy byly deformovány zamlčením důležitých dat,
- g. odmítat jakýkoli nátlak na zveřejnění nepravdivé, nebo jen částečně pravdivé informace,
- h. odmítat jakékoli zásahy státních orgánů, jež by mohly ovlivnit pravdivost sdělení,
- i. přijímat pouze úkoly srovnatelné s jeho profesionální důstojností,
- j. nepoužívat nepoctivé prostředky k získání informace, fotografie nebo dokumentu nebo využívat k tomu dobré víry kohokoliv. Nepoctivost prostředků je při tom třeba posuzovat v souvislosti s veřejným zájmem na publikování příslušné informace.

2. Požadavky na vysokou profesionalitu v žurnalistice.

Povahou novinářské profese je odpovědnost k veřejnosti. Proto je základním předpokladem pro tuto činnost vysoká profesionalita. Z tohoto hlediska je novinář povinen:

- a. nést osobní odpovědnost za všechny své uveřejněné materiály,
- b. vyloučit všechny činnosti, které by jej mohly kompromitovat nebo vést ke konfliktu zájmů,
- c. nepřijímat žádné hodnotné dary nebo výhody, které by měly souvislost s jeho novinářskou činností, zvláště pak z důvodů zveřejnění nebo zatajení nějaké informace,
- d. nezneužívat povolání novináře k činnosti reklamního pracovníka a nepřijímat žádnou odměnu přímou nebo nepřímou od zájemců o reklamu, odmítnout podílet se na publikování skryté reklamy,
- e. nepodepisovat svým jménem obchodní ani finanční reklamy,
- f. nepřijímat peníze ve veřejné službě nebo v soukromém podniku tam, kde jeho postavení novináře a jeho vliv by mohly být zneužity,
- g. nezneužívat výsad, plynoucích z povolání novináře, k prezentování svých osobních postojů,
- h. nezneužívat možných výhod, plynoucích z členství v Syndikátu novinářů, k uspokojování soukromých potřeb.

3. Důvěryhodnost, slušnost a serióznost zvyšují autoritu médií.

Z tohoto hlediska je novinář povinen řídit se těmito požadavky:

- a. nic neomlouvá nepřesnost nebo neprověření informace, každá uveřejněná informace, která se ukáže jako nepřesná, musí být neprodleně opravena,
- b. jestliže si zdroj informací přeje zůstat utajen, novinář je povinen zachovávat profesionální tajemství, i kdyby mu z toho měly vzniknout potíže,

- c. respektovat soukromí osob, zejména dětí a osob, které nejsou schopny pochopit následky svých výpovědí,
- d. dodržovat přísně zásadu presumpce nevinny a neidentifikovat příbuzné obětí nebo delikventů bez jejich jasného svolení,
- e. považovat pomluvu, neprokázané obvinění, překroucení dokumentů, faktů a lži za nejzávažnější profesionální chyby,
- f. kromě nesporných důvodů veřejného zájmu nesmí novinář svou činností dostat dotčené osoby do nesnází nebo osobní tísně,
- g. novinář nesmí využívat ve svůj prospěch informace získané při výkonu svého povolání dříve, než budou tyto informace zveřejněny,
- h. nesmí vytvářet ani ztvárňovat námět, který by podněcoval diskriminaci rasy, barvy pleti, náboženství, pohlaví nebo sexuální orientace,
- i. při reprodukci jakéhokoli textu musí být uveden jeho autor formou adekvátní k rozsahu přetištěného materiálu,
- j. plagiát se zásadně zakazuje.

Etický kodex novináře přijala jako otevřený dokument valná hromada Syndikátu novinářů ČR dne 18. 6. 1998 a na návrh Komise pro etiku při Syndikátu novinářů jej aktualizovala správní rada dne 25. 11. 1999.

Zdroj: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/kodex/>